

ingulaste hulla ei julge ta enam tagasi minna. Kes forra langenud, see läheb efsiteel illa edasi, ja ei lesta lara, siis leitakse teda — hirmus ja walus on ütelda — hooa- majas!! Sääi läheb ta ihu ja bingee poolest loquni hulla, sest ihu külge saab ta soledad waigused, ja hing ei wõta tal midagi enam hääd wasta. Mina ei ütte mitte, et kõigi tüdrukutega, kes liina lähewad, seda wiisi lugu läheb. Ei mitte! On ju ka neid küllalt, kes liinas niisama kui maal auusaks jääwad ja auusaks mehe-naeseks saawad, aga ometi sünnib seda sagedaste. Teid aga, armiad noored neind, manitsen selle läbi, et eittewaattisid olete ja oma auusust suure poolega hoiate, sest see on teie kõige armsam ja kallim wara, mis auusalle mehele abieluse ligi wõite tuna.

„Aga luda wõib niisugune asi paraneda ja mis nõuu peab siin wõtma?“ kuulen siin jälle rahwa sõpra küsawat. Raske on siin asja parandada, seda peab iga ühe üttema, kes selle asja üle on pikemalt järele mõelnud. Asjad lähe- wad palju hõlpsamalt pahemaks aga palju raskemalt pare- maks. Sõõgi ei wõi selle pärast nõuu andmata jätta. Käine pean aga üttema, et selle asja sees Salja, Prantsuse, Inglise ja muud õhtuwoolised hariud rahwad mitte eesrüjuto ega eesmärgiks ei wõi olla. Nimetatud rahwaste juuresi on abielu ülirõõga raba ja waranduse asjaks saanud. Üks rikas mees ehk koba mees wõib sääi naest wõtta. Waetes- mad mehed ja teenijad ei heida sääi sugugi abieluse. See on üttemata paha asi, ja meie rahwas ei peaks seda ialgi järele tegema.

Kuda wiisi peab siis meie rahwas tegema? Meie rahwas peab oma wanematest, kes enne meid on elanud, eeslugu ja eesmärgi wõtma. See on kõige parem ja arm- sam ja sünnib meie rahwa kobia kõige enam. Aga luda tegiwad siis meie wanemad? Ko wasta! Nemad wõiswad naese, kui nad täis laadwanud inimeseks oliwad saanud, ja see oli õige. Nende meelest ei olnud abielu mitte üksi rikka mehe ega suure koba mehe asi. Armastus selle tütarlapse wasta, luda mees omale naeseks himustas, oli see asi, mis neid abieluse heitma sundis. Oli mees terwe ja tüdruk

niisamuti, siis heitsiwad nad paari; mõlematel oli südames see kindlus, et inimestel, kes tööd teha tahawad, mitte nälga kätte ei tule. Ei tulnud ka nälga. Pundust oli sagedaste küll, aga seda wõib lahtisel inimesel niisama kätte tulla kui abielu rahwal. Kui keegi veremees oli, siis teenis ta oma koba läbi omale leiba; ta heitis abieluse ja sai läbi. Kui keegi sulane oli, siis heitis ta ka abieluse. See asi, et ta teist teenis, ei teelanud teda mitte seda tegemast, ja ta naene teenis ka ühes. Mõlemad saiwad läbi, ja armas- tus, mis neil üks teise wasta oli teqi nende elu armsaks. Päewa ajal läksiwad mõlemad tööle, kui ka teise põllule, aga õhtu tuliwad kodu, ja pärast päewa tööd ootas neid abielu woodis maagus kaisutamine ja walam armastus. An- dis Jumal lapsi, saiwad ka nende lõhud täis, sest töökad wanemad widadiwad nende hoolt kuni nad ise töötegiateks saiwad. Tööd ei kartnud wanemad ega lapsed. Oli keegi wabadil ehk päiline, siis wõttis naese, ja jalle toitis neid tööd; nälga nad ei tunnund, sest töötegiija ei jõe mitte nii hõlb- salt nälga. Naene ja mees teenisiwad mõlemad omale leiba ja saiwad läbi.

Nõnda tegiwad meie wanemad, ja nõnda teewad weel palju inimesi nüüdgi; see on häa. Sell wiisil elasiwad meie wanemad raske luuesaja aastase orjapõlwe läbi, ja meie rahwas ei lõpynud mitte maailma päält ära, waid elab weel praegu priisestte edasi. Kui aga nemad orja- põlwes seda wiisi tegiwad, miks siis meie priis põlwes seda nende järele ei wõi teha? Mis pärisortale häa oli, see on siin wabale mehele seda parem. Pääle selle auustame sellega oma wanemate mälestust ja läime oma rahwa vubast teed, see on süda-Geesti teed. See meie oma rahwa kombe on nii häa ja vubast, et meie wõeraste rahwaste käest mitte ei pruugi kombeid wasta wõtta, mis laugelstgi mitte nii kasulised ei ole. Kui siis mõnes kobas abieluse-heit nised hakkawad wähenema, siis on see kombe wõeraste rahwaste poolt wile tulnud, aga ei ole mitte meie oma rahwa pruugiks olnud. Selle pärast peab see asi ka jälle meie seast kaduma. Waadaku Geesti tüdrukud selle pääle, et nad